

Aan Ministerie van Sociale Zaken

Betreft Commentaar op consultatie document Pensioencommunicatie

Van E.Stolp, J. Visser Bestuursleden Thales Pensioenfonds
emiel.stolp@nl.thalesgroup.com
Thales afd R&S-Engineering
Zuidelijke Havenweg
Hengelo

Datum 15 jan 2014

1 Algemeen

Pensioencommunicatie is geen wondermiddel dat tegenvallende pensioenresultaten kan voorkomen en dat vanzelf tot een grotere betrokkenheid van de deelnemers leidt. De menselijke natuur is nu eenmaal zo dat korte termijnbehoeften voorrang hebben boven de lange termijn. Dit wordt niet anders met betere voorlichting. In de huidige regelgeving is dit probleem opgelost doordat de AOW en de meeste bedrijfspensioenregelingen een verplichte deelname kennen zodat pensioencommunicatie niet nodig is om medewerkers tot deelname aan de pensioenregeling te brengen. Omgekeerd beperkt de verplichte deelname de handelingsvrijheid van de deelnemer en daarbij het nut van communicatie. Als de deelnemer geen handelingsvrijheid heeft zal hij een groot deel van de communicatie naast zich neer leggen. Communicatie vanuit het pensioenfonds moet zich dus vooral richten op factoren waar de deelnemer handelingsvrijheid heeft of zelf actie moet ondernemen. Dit betreft vooral.

- Bij in/uit dienstreding de waardeoverdracht naar een ander pensioenfonds
- Zelf bijsparen als het pensioen te laag is.
Jongeren zullen dit in het algemeen niet doen omdat hun inkomen te laag is en hun kosten aan woning, kinderen etc te hoog. Ook is het voor hen moeilijk om te voorspellen of hun pensioen over 40 jaar wel of niet voldoende is.
Voor ouderen is vaak de nog beschikbare periode te kort.
- Beslissen over extra verzekeringen voor risico's die niet altijd door het pensioen gedekt worden, zoals b.v. nabestaanden- of arbeidsongeschiktheids pensioen
- Langer / korter blijven werken.
Dit is voor al voor ouderen (60+) van belang omdat zij een goed zicht hebben op het reeds opgebouwde pensioen en het effect van een jaar eerder of later met pensioen groot is.
- Pensioenverdeling bij echtscheiding.
- Beslissen over voortzetting bij werkloosheid.

De pensioencommunicatie naar de deelnemers zou zich vooral op deze punten moeten richten.

De andere bij de pensioenregeling betrokken partijen, zoals de onderneming, de ondernemingsraad, de vakbonden en ouderen organisaties. Dit zijn de partijen die het fonds besturen en de inhoud van de regeling afspreken. Voor hen zijn ook de inhoud van de regeling, de kosten en de premie, het beleggingsbeleid, etc van direct belang.

Communicatie kost geld. Dit geld wordt niet betaald door de pensioenfondsbesteders, maar door de deelnemers. Omdat de deelnemers meer hebben aan pensioen dan aan mooie folders moet de communicatie dus ook kosteneffectief ingericht worden.

Dit brengt ons tot de volgende uitgangspunten:

1. Hou het simpel, dan is de kans groter dat het gaat werken bij een acceptabel kosten niveau
2. Bij indiensttreding wordt de pensioenregeling éénmalig verstrekt, daarna alleen op verzoek van de deelnemer of bij wijziging van de regeling.
3. De informatie die voor de individuele deelnemer van belang is wordt jaarlijks in de UPO toegestuurd. Dit betreft:
 - Opgebouwd ouderdomspensioen
 - Opgebouwd nabestaanden pensioen
 - Nabestaandenpensioen op risico basis
 - Bereikbaar ouderdomspensioen
 - Bereikbaar nabestaanden pensioen
 - Alleenstaanden pensioen
 - toegepaste indexatieDit moet zodanig zijn dat er voor de meeste deelnemers geen noodzaak is om individuele informatie op te vragen. Antwoorden op individuele vragen zijn duur, alle individuele gegevens automatisch jaarlijks toesturen is goedkoper dan individuele informatie op verzoek verstrekken (reken op 50 tot 100 euro voor het beantwoorden van een vraag)
4. Algemene informatie is op verzoek beschikbaar.
Dit betreft b.v. de pensioenregeling, het beleggingsbeleid, het jaarverslag etc,
Door dit op een publieke website te plaatsen is het zonder menselijke tussenkomst (kosten) beschikbaar.
Informatie die in het jaarverslag staat hoeft niet ook nog eens apart op de website te staan.
5. Het pensioenregister beperkt zich tot de opgebouwde rechten bij de verschillende fondsen waar een deelnemer bij aangesloten is (geweest).
De rechten worden op een gestandariseerde manier weergegeven zodat dat bedragen van verschillende pensioenuitvoerders opgeteld kunnen worden. Voor elk van de voorkomende pensioenaanspraken wordt verwezen naar de website van het betreffende pensioenfonds voor nadere informatie over de details van de regeling.
6. Accepteer dat de drempel om kennis te nemen van informatie hoog is. Een brief wordt misschien nog gelezen, maar zeker in een mapje opgeborgen. Een mailtje waarin staat dat je op een website moet kijken die alleen toegankelijk is met een wachtwoord dat je al kwijt bent wordt genegeerd.
7. De overheid kan voorschrijven welke informatie beschikbaar moet zijn maar moet het zoveel mogelijk aan de pensioenfondsen zelf overlaten hoe ze dat doen. De technische ontwikkelingen gaan veel sneller dan de wetgeving. Fondsen moeten de vrijheid hebben om naar nieuwe methoden over te schakelen wanneer dit nuttig is.

2 De Memorie van Toelichting.

- De MvT lijkt wel over een heel ander onderwerp te gaan dan het wetsontwerp. Hier wordt de indruk gewekt dat de overheid het pensioenregister wil ombouwen tot een algemene financiële planner. Financiële planning gaat over veel meer dan alleen pensioen. Hierbij zou ook de woning hypotheek, spaargeld en beleggingen en verzekeringen toegevoegd moeten worden.

Dit is echter geen taak voor de pensioenfondsen, die hiervoor ook niet de deskundigheid in huis hebben.

Los daarvan is het niet realistisch om te denken dat een algemene financiële planner gemaakt kan worden die door iedereen zonder begeleiding via het internet gebruikt kan worden. Door een groot aantal zeer heterogene onderwerpen in één planner te willen integreren wordt de kans op een volgende automatiseringsramp wel erg groot gemaakt. Deelnemers zullen de gevolgen van fouten in deze planner willen verhalen op diegene die de planner gemaakt heeft.

Als gegevens over bankrekeningen en beleggingen in zo een planner worden opgenomen zal er bovendien een groot beveiligingsrisico ontstaan. Het is te verwachten dat veel mensen bezwaar tegen zullen maken dat hun financiële gegevens in een via het internet toegankelijk bestand worden opgenomen. De huidige ervaring is dat het DigiD onvoldoende beveiliging biedt.

Het is dus te verwachten dat de in de MvT geschetste plannen aan te grote ambitie ten onder zullen gaan.

Als er al een algemene financiële planner nodig is, dan is het een taak voor de overheid om die zelf te maken. Dit kan niet bij de pensioenfondsen neergelegd worden. Wellicht dat daarvoor de Belastingdienst een betere optie is.

- De MvT wekt de indruk dat deelnemers de UPO en andere communicatie niet begrijpen omdat de pensioenfondsen het zo ingewikkeld maken. Dit is echter een vergissing. Bijna alle onbegrijpelijke teksten uit de UPO en de disclaimers uit de toelichting, zijn verplicht, door de AFM, de DNB of de wetgever voorgeschreven teksten. Het kost de pensioenfondsbestuurders de grootste moeite hier iets van te maken dat door de eigen deelnemers begrepen wordt.

3 Het pensioenregister

3.1 Kosten

Het pensioeninkomen dat ouderen ontvangen bestaat gemiddeld voor ongeveer de helft uit de AOW en voor de andere helft uit bedrijfspensioenen.

Als de AOW rechten in het pensioenregister worden opgenomen ligt het dus voor de hand dat de overheid ook de helft van de kosten van dit register draagt.

3.2 Opgave op basis van 3 scenario's (art 45)

De 'pessimistische', 'verwachte' en 'optimistische' scenarios zijn begrippen die horen bij DC-regelingen maar niet passen bij DB regelingen waar mee- of tegenvallende beleggingen eerst met de buffers worden verrekend.

Voor jongeren met nog 30 jaar te gaan is het nog op te bouwen pensioen (bereikbaar pensioen) veel belangrijker dan de beleggingsopbrengst uit het verleden. Voor ouderen die dicht tegen de pensioendatum aanzitten is de pensioenopgave gewoon het bedrag wat ze later ook krijgen en hebben het pessimistische/optimistische scenario weinig betekenis.

Bij DB regelingen wordt er doorgaans apart geïndexeerd. Alle bedragen in de UPO zijn dus in euro's van nu. Voor DB regelingen is het daarom voldoende om alleen het opgebouwde / bereikbaar pensioen volgens de regeling weer te geven zonder verdere scenario's.

Bij DC regelingen is er doorgaans geen indexatie en worden de verwachte bedragen gepresenteerd in euro's van straks. De bedragen uit DC regelingen moeten dus nog gecorrigeerd worden voor de verwachte toekomstige inflatie. Als men al met 3 scenario's wil werken zou dat beperkt moeten worden tot DC regelingen en rekening moeten houden met de toekomstige inflatie.

3.3 Opgave op basis van 3 scenario's inclusief AOW (art 45 en 51)

Als gemiddeld het pensioen inkomen voor de helft uit AOW bestaat heeft de opgave met 3 scenario's dus alleen maar zin als de overheid ook de 3 scenarios voor hoogte en ingangsdatum voor de AOW aanlevert.

3.4 Bereikbaar pensioen (ook art 38)

Het bereikbaar pensioen is direct gekoppeld aan de huidige werkkring, salaris, deeltijdpercentage en pensioenregeling. Het is daarom beter dit in het UPO te verstrekken dan via het pensioenregister waar de kans op fouten en niet actuele data veel groter is.

Ook is de attentie waarde van een brief van het eigen pensioenfonds veel groter dan die van een link naar een website die zonder DigiD wachtwoord niet toegankelijk is.

Als de deelnemer het niet eens is met de in het UPO genoemde bedragen zal hij ook klagen bij de eigen werkgever/pensioenfonds en niet bij het pensioenregister.

3.5 Keuze mogelijkheden (art 51)

Ieder pensioenfonds heeft andere regels betreffende keuze mogelijkheden voor eerder/later met pensioen, deeltijd pensioen, hoog/laag constructies, uitruil van nabestaanden pensioen, etc.

Ook zijn de actuariële factoren die nodig zijn voor het berekenen van de hoogte van het pensioen afhankelijk van de gemaakte keuzen voor ieder pensioenfonds verschillend omdat ze afhangen van de samenstelling van het deelnemersbestand.

Het is daarom te verwachten dat het niet zal lukken om deze keuzes op het niveau van het pensioenregister werkend te krijgen. Het pensioenregister is nu al enige jaren niet in staat om de omwisseling van nabestaandenpensioen naar alleenstaanden pensioen correct weer te geven. De keuzemogelijkheden horen daarom thuis in de eigen planner van ieder pensioenfonds.

3.6 Netto / Bruto berekening

Het is handig om bruto naar netto om te kunnen rekenen maar dit is geen pensioenprobleem. Het is dan een taak van de overheid die de premie en belasting tarieven vaststelt om de middelen voor een bruto/netto berekening aan te leveren en daar ook de verantwoordelijkheid voor te nemen. De pensioenfondsen kunnen hier niet verantwoordelijk voor gemaakt worden.

Als de pensioengegevens in termen van 3 scenario's aangegeven moeten worden, dan is het hiervoor noodzakelijk dat de overheid ook de belasting en premie tarieven voor de komende 40 jaar in een 'pessimistische', 'verwacht' en 'optimistisch' scenario aanlevert.

4 Overige wets artikelen

1.1 art 40 lid 1

De gegevens van gewezen deelnemers veranderen in principe niet en zijn opvraagbaar via het pensioenregister. Het is dus niet nodig om ze om de 3 jaar i.p.v. om de 5 jaar toe te sturen.

1.2 Art 40 Lid 1 –c

Korting van de opgebouwde rechten hoort een uitzondering te zijn. Het is dan beter om dit aan de gewezen deelnemers te melden als dit gebeurt in plaats van 2, 3 of 5 jaar later als de gewezen deelnemers weer aan de beurt zijn voor een UPO

1.3 Art 46 lid 1 informatie verstrekking

lid 1a

De informatie verstrekking op verzoek van opgebouwde en bereikbare aanspraken is niet nodig als deze in het jaarlijkse UPO al zijn vermeld. Verstrekking op verzoek is veel duurder dan via de UPO of het pensioenregister.

lid 1 c

Informatie over beleggingen, etc is niet van individueel belang. Het is voldoende als dit in een openbaar jaarverslag is opgenomen.

1.4 Art 46 a informatie verstrekking

Het is niet duidelijk waarom informatie die verplicht in het jaarverslag is opgenomen, zoals b.v. uitvoeringskosten ook nog eens apart op de website moet staan.

Verder schrijft de wetgever hier voor dat het pensioenfonds een website moet hebben. Dat is over 5 of 10 jaar misschien al vervangen door een ander technisch middel. In de andere artikelen staat welke informatie beschikbaar moet zijn , niet hoe dat technisch moet worden gedaan.